

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-279/24 - 1

Υπόθεση C-279/24

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

22 Απριλίου 2024

Αιτούν δικαστήριο:

Oberster Gerichtshof (Αυστρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

8 Απριλίου 2024

Ενάγων:

AY

Εναγομένη:

Liechtensteinische Landesbank (Österreich) AG

Το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία), επιληφθέν ως ακυρωτικό δικαστήριο [παραλειπόμενα] στην υπόθεση μεταξύ του ενάγοντος AY [παραλειπόμενα] και της εναγομένης Liechtensteinische Landesbank (Österreich) AG [παραλειπόμενα] για την καταβολή ποσού 140.271,10 ευρώ [παραλειπόμενα], στο πλαίσιο της εκδίκασης της αιτήσεως αναιρέσεως του ενάγοντος κατά της απόφασης που εξέδωσε κατ' έφεση το Oberlandesgericht Wien (εφετείο Βιέννης, Αυστρία) στις 16 Ιουνίου 2023, GZ 3 R 10/23x-70, με την οποία επικυρώθηκε η απόφαση του Handelsgericht Wien (πρωτοδικείου εμπορικών διαφορών Βιέννης) της 18ης Νοεμβρίου 2022, εξέδωσε την ακόλουθη

Διάταξη:

I. Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ τα ακόλουθα ερωτήματα προς έκδοση προδικαστικής αποφάσεως:

1. Πρέπει οι έννομες συνέπειες εντολών αγοράς χρηματοπιστωτικών προϊόντων τις οποίες παρέχει καταναλωτής εγκατεστημένος στο κράτος Α (εν

προκειμένω στην Ιταλία) στο πλαίσιο διαρκούς συναλλακτικής σχέσης σε τράπεζα που εδρεύει στο κράτος Β (εν προκειμένω στην Αυστρία) να εκτιμώνται σύμφωνα με το δίκαιο που καθορίζεται δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΚ) 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (κανονισμός Ρώμη Ι), όταν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 6 του κανονισμού Ρώμη Ι πληρούνταν μεν κατά την παροχή των καθ' έκαστον εντολών, αλλά όχι κατά την έναρξη της συναλλακτικής σχέσης, και οι συμβαλλόμενοι είχαν επιλέξει κατά το τελευταίο αυτό χρονικό σημείο, βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού Ρώμη Ι, το δίκαιο του κράτους Β ως εφαρμοστέο επί του συνόλου της συναλλακτικής σχέσης;

2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα:

Έχει εφαρμογή η εξαίρεση του άρθρου 6, παράγραφος 4, στοιχείο α', του κανονισμού Ρώμη Ι, όταν τράπεζα ανοίγει βάσει σύμβασης λογαριασμούς σε καταναλωτή εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος και στη συνέχεια αποκτά, βάσει εντολών του καταναλωτή και για λογαριασμό του, χρηματοπιστωτικά προϊόντα τα οποία πιστώνονται στους λογαριασμούς, ενώ ο καταναλωτής μπορεί να παράσχει εντολές [και] μέσω επικοινωνίας από απόσταση;

3. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο και αρνητικής απάντησης στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα: Πρέπει η επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου, η οποία πραγματοποιήθηκε πριν από τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 6 του κανονισμού Ρώμη Ι, να θεωρηθεί μετά την πλήρωση των εν λόγω προϋποθέσεων καταχρηστική κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, αν σε αυτή δεν υπήρξε αναφορά στις έννομες συνέπειες του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού Ρώμη Ι;

II. [παραλειπόμενα] [αναστολή της διαδικασίας]

Σκεπτικό:

I. Πραγματικά περιστατικά

- 1 Ο ενάγων, ο οποίος κατοικεί στην Ιταλία έχει, λόγω επαγγελματικής πείρας, πολύ καλή γνώση των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών καθώς και των κεφαλαιαγορών και των χρηματοπιστωτικών αγορών. Πάντως, στο πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης, δεν ενήργησε με σκοπό δυνάμενο να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στην επαγγελματική ή εμπορική του δραστηριότητα. Το 2013 άνοιξε στην εναγομένη τράπεζα, η οποία εδρεύει στην Αυστρία, λογαριασμούς χαρτοφυλακίου τίτλων και όψεως. Για τον σκοπό αυτό μετέβη σε υποκατάστημα της εναγομένης στην Αυστρία. Για την επαφή είχε μεσολαβήσει πρόσωπο του επαγγελματικού του περιβάλλοντος. Στη συνέχεια, διαβίβασε από την Ιταλία την υπογεγραμμένη από

τον ίδιο αίτηση ανοίγματος λογαριασμού καθώς και τα «προφίλ πελάτη» που είχε ζητήσει η τράπεζα.

- 2 Ως ιδιώτης πελάτης, ο ενάγων επέλεξε τις λεγόμενες «συναλλαγές χωρίς παροχή συμβουλών». Στην «αίτηση ανοίγματος [λογαριασμού]» που υπέγραψε, περιλαμβανόταν ο ακόλουθος όρος:

«Έλαβα (λάβαμε) γνώση των “γενικών όρων τραπεζικών συναλλαγών”, των “ειδικών όρων σχετικά με συναλλαγές δικαιωμάτων προαίρεσης και προθεσμιακές συναλλαγές εντός και εκτός χρηματιστηριακού περιβάλλοντος” και της “συνοπτικής επισκόπησης των επιτοκίων και όρων”, όπως ισχύουν, ως βάση της τρέχουσας και μελλοντικής συναλλακτικής μας σχέσης, με τα οποία και συμφωνώ(ούμε).»

- 3 Οι «γενικοί όροι τραπεζικών συναλλαγών», οι οποίοι του είχαν προηγουμένως εγχειριστεί, περιελάμβαναν τον ακόλουθο όρο:

«Όλες οι έννομες σχέσεις μεταξύ του πελάτη και του πιστωτικού ιδρύματος διέπονται από το αυστριακό δίκαιο».

- 4 Κατά τη διάρκεια της συναλλακτικής σχέσης το προφίλ πελάτη του ενάγοντος επικαιροποιήθηκε επανειλημμένα. [Ο ενάγων] επέλεξε σταθερά τις «συναλλαγές χωρίς παροχή συμβουλών» προκειμένου να πραγματοποιεί τις επενδύσεις του ελεύθερα σύμφωνα με τις δικές του αντιλήψεις χωρίς προηγούμενη παροχή συμβουλών από την εναγομένη.

- 5 Τον Σεπτέμβριο του 2015 και τον Ιούνιο του 2016, ο ενάγων απέκτησε μέσω της εναγομένης μη εξασφαλισμένα ομόλογα (exchange traded notes, ETN), τα οποία πώλησε με κέρδος τον Ιούλιο του 2016. Για τις εν λόγω αγορές επίσης δεν ζήτησε συμβουλές, αλλά αποφάσισε να προβεί σε αυτές αποκλειστικά βάσει πληροφοριών από ένα άρθρο εφημερίδας.

- 6 Τον Οκτώβριο του 2016 πραγματοποιήθηκε στην Πάδοβα εκδήλωση που οργανώθηκε από μια ιταλική επιχείρηση, στην οποία συμμετέσχαν θεσμικοί και ιδιώτες επενδυτές –μεταξύ των οποίων και ο ενάγων. Ο διαχειριστής της επιχείρησης παρουσίασε, μεταξύ άλλων, ένα επενδυτικό κεφάλαιο στο χαρτοφυλάκιο του οποίου περιλαμβάνονταν τα προαναφερθέντα ομόλογα. Στην εκδήλωση αυτή ήταν επίσης παρών συνεργάτης της εναγομένης τράπεζας. Αυτός δεν παρουσίασε το προαναφερθέν επενδυτικό κεφάλαιο ή άλλα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, αλλά μόνο την εναγομένη.

- 7 Από τον Οκτώβριο του 2017 έως τον Φεβρουάριο του 2018, ο ενάγων αγόρασε με δική του πρωτοβουλία μέσω της εναγομένης νέα μερίδια των ομολόγων (ETN). Ο ενάγων έδωσε τις σχετικές εντολές στην εναγομένη είτε τηλεφωνικώς είτε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η εκδήλωση του Οκτωβρίου 2016 δεν άσκησε καμία επιρροή στις αποφάσεις του να πραγματοποιήσει τις αγορές. Περαιτέρω, ο ενάγων απέκτησε τον Οκτώβριο του 2017 μέσω της εναγομένης, κατόπιν έγγραφης εντολής του, μερίδια του επενδυτικού κεφαλαίου το οποίο είχε

παρουσιαστεί στην εκδήλωση. Το ενημερωτικό δελτίο για τους πελάτες σχετικά με το κεφάλαιο αυτό ήταν διαθέσιμο στον ιστότοπο της εναγομένης.

- 8 Η εναγομένη τράπεζα δεν παρείχε (και) από το 2017 και μετέπειτα συμβουλευτικές υπηρεσίες· επρόκειτο πάντοτε –κατά ρητή επιθυμία του ενάγοντος– για «συναλλαγές χωρίς παροχή συμβουλών». Οι διάδικοι δεν αμφισβήτησαν ότι η εκάστοτε αγορά πραγματοποιήθηκε βάσει «σύμβασης παραγγελίας» έναντι προμήθειας. Το αιτούν δικαστήριο αντιλαμβάνεται τούτο υπό την έννοια ότι η τράπεζα αγόραζε τα χρηματοοικονομικά προϊόντα για λογαριασμό του ενάγοντος και τα πίστωνε στον λογαριασμό τίτλων του που τηρείτο στην τράπεζα.

II. Αιτήματα και ισχυρισμοί των διαδίκων:

- 9 Ο ενάγων ισχυρίζεται ότι από την αγορά των ομολόγων και μεριδίων κεφαλαίου που έλαβε χώρα από το 2017 και μετέπειτα υπέστη οικονομική ζημία και ζητεί από την εναγομένη αποζημίωση ύψους 140.271,10 ευρώ [παραλειπόμενα] λόγω πλημμελειών όσον αφορά την παροχή συμβουλών και πληροφοριών. Η εναγομένη κατηύθυνε τις δραστηριότητές της στην Ιταλία. Η επιλογή του αυστριακού δικαίου δεν επιτρέπεται «αδίκως διότι οι ιταλικές διατάξεις του Codice Civile και του CDC (άρθρο 67 [18] του ιταλικού νόμου για την προστασία των καταναλωτών) είναι πολύ πιο ευνοϊκές από τις ισχύουσες αυστριακές διατάξεις». Η εναγομένη παρέβη υποχρεώσεις παροχής πληροφοριών «κατά την έννοια των άρθρων 21 και 23 της TUF πράξης νομοθετικού περιεχομένου 58/98 (ενοποιημένου νόμου για τον χρηματοπιστωτικό τομέα)». Σε περίπτωση παράβασης των προσυμβατικών υποχρεώσεων και των υποχρεώσεων ενημέρωσης που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές, η σύμβαση πάσχει ακυρότητα.

Η εναγομένη αντέττει εν συνόψει ότι βάσει της έγκυρης επιλογής δικαίου εφαρμοστέο είναι το αυστριακό δίκαιο. Ο ενάγων δεν έκανε χρήση επενδυτικών συμβουλών, αλλά αποφάσισε τη διενέργεια των συναλλαγών του μέσω της επιλογής «συναλλαγές χωρίς παροχή συμβουλών». Η ίδια προέβη απλώς στη διεκπεραίωση των συναλλαγών για τις οποίες είχε λάβει εντολή του ενάγοντος. Οι επενδύσεις ήταν «εύλογες» για τον ενάγοντα. Ως εκ τούτου, βάσει του αυστριακού δικαίου η εναγομένη δεν υπέχει ευθύνη.

III. Ιστορικό της διαδικασίας:

- 10 Τα δικαστήρια των προηγούμενων βαθμών δικαιοδοσίας απέρριψαν το αγωγικό αίτημα. Επί τη βάσει της συμφωνίας επιλογής δικαίου θεώρησαν ότι εφαρμόζεται το αυστριακό δίκαιο. Το χαρτοφυλάκιο κινητών αξιών και ο λογαριασμός όψεως του ενάγοντος στην εναγομένη τηρούνταν στην Αυστρία. Ως πελάτης «χωρίς παροχή συμβουλών» με διαμονή στην Ιταλία [ο ενάγων] δεν έκανε χρήση ούτε επενδυτικών συμβουλών ούτε άλλων υπηρεσιών της εναγομένης. Η επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου είναι «νόμιμη και υπό το πρίσμα του άρθρου 6, παράγραφος 4, στοιχείο α', του κανονισμού Ρώμη Ι».

Έναντι ενός πελάτη «χωρίς παροχή συμβουλών», η εναγομένη είχε σύμφωνα με το αυστριακό δίκαιο μόνο την υποχρέωση να διεξαγάγει «έλεγχο του εύλογου χαρακτήρα» βάσει του άρθρου 45 του νόμου περί εποπτείας των κινητών αξιών του 2007 (για συντομία: WAG 2007· ήδη άρθρο 57 του νόμου περί εποπτείας των κινητών αξιών του 2018 [για συντομία: WAG 2018]) –και όχι έλεγχο καταλληλότητας βάσει του άρθρου 44 του WAG 2007 (ήδη άρθρο 56 WAG 2018)– αναφορικά με τις γνώσεις και την πείρα του ενάγοντος σε σχέση με τα προϊόντα και να αναζητήσει τις προς τούτο αναγκαίες πληροφορίες. Η εναγομένη δεν παρέβη καμία σχετική υποχρέωση και, επομένως, δεν ευθύνεται για τις ζημιές που υπέστη ο ενάγων.

- 11 Το **Oberster Gerichtshof** (Ανώτατο Δικαστήριο) καλείται πλέον να αποφανθεί επί της αιτήσεως αναιρέσεως του ενάγοντος. Σε αυτήν ο ενάγων υποστηρίζει εν συνόψει ότι, με την παρουσίασή της στην εκδήλωση του Οκτωβρίου του 2016 στην Πάδοβα, η εναγομένη προέβη σε εμπορική προβολή της στην Ιταλία και, ως εκ τούτου, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού Ρώμη I, κατηύθυνε τις δραστηριότητές της στην ιταλική αγορά. Μετά την εκδήλωση αυτή ο ίδιος παρήγγειλε την αγορά και άλλων μεριδίων των ομολόγων καθώς και του επενδυτικού κεφαλαίου· μόνο σε σχέση με αυτές τις αγορές –οι οποίες διενεργήθηκαν μετά την εκδήλωση– ασκεί αξιώσεις για αποζημίωση. Η ρήτρα επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου που περιέχεται στους γενικούς όρους συναλλαγών είναι, προκειμένου για συμβάσεις καταναλωτών, καταχρηστική λόγω αδιαφάνειας και, επομένως, δεν έχει εφαρμογή εφόσον –όπως εν προκειμένω– δεν ενημερώθηκε ως καταναλωτής ότι δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού Ρώμη I, μπορούσε να επικαλεστεί την προστασία των αναγκαστικού χαρακτήρα διατάξεων του δικαίου που ισχύει στη χώρα της συνήθους διαμονής του. Οι διατάξεις της αυστριακής νομοθεσίας είναι για αυτόν σημαντικά δυσμενέστερες από εκείνες του ιταλικού δικαίου. Η εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 4, στοιχείο α', του κανονισμού Ρώμη I δεν έχει εφαρμογή, διότι η εναγομένη διέθετε αγγλόφωνο ιστότοπο στον οποίο, ως Ιταλός καταναλωτής, μπορούσε να δει όλες τις κινήσεις του λογαριασμού, να εκτυπώσει αποσπάσματα λογαριασμού και να λάβει πληροφορίες, τοποθετήσεις και αναλύσεις. Η εν λόγω επενδυτική υπηρεσία στον τομέα των κινητών αξιών παρασχέθηκε διαδικτυακά στην Ιταλία –το κράτος κατοικίας του– χωρίς να είναι αναγκαία η φυσική παρουσία του στην Αυστρία. Ως εκ τούτου, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού Ρώμη I, στις συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που συνάπτονται με αυτόν ως καταναλωτή εφαρμογή έχει το ιταλικό δίκαιο.

IV. Νομικό πλαίσιο:

- 12 Οι αιτιολογικές σκέψεις 7 και 25 του κανονισμού Ρώμη I έχουν ως εξής:

«(7) Το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής και οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να συνάδουν με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την

αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (1) (Βρυξέλλες I) και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 864/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (“Ρώμη II”).

[...]

(25) Οι καταναλωτές θα πρέπει να προστατεύονται με κανόνες της χώρας της συνήθους διαμονής τους, από τους οποίους δεν μπορεί να υπάρξει παρέκκλιση με συμφωνία, υπό την προϋπόθεση ότι η σύμβαση καταναλωτή έχει συναφθεί ως αποτέλεσμα των εμπορικών ή επαγγελματικών δραστηριοτήτων του επαγγελματία στη συγκεκριμένη αυτή χώρα. [...]

13 Οι κρίσιμες διατάξεις του κανονισμού Ρώμη I έχουν ως εξής:

«Άρθρο 3

Ελευθερία επιλογής

1. Η σύμβαση διέπεται από το δίκαιο που επέλεξαν τα μέρη. Η επιλογή πρέπει να γίνεται ρητώς ή να συνάγεται σαφώς από τις διατάξεις της σύμβασης ή τα δεδομένα της υπόθεσης. Με την επιλογή τους τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να επιλέγουν το εφαρμοστέο δίκαιο στο σύνολο ή σε μέρος μόνο της σύμβασης. [...]

Άρθρο 6

Συμβάσεις καταναλωτών

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 5 και 7, η σύμβαση που συνάπτει φυσικό πρόσωπο για σκοπό που μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική του δραστηριότητα («ο καταναλωτής») με άλλο πρόσωπο που ενεργεί στο πλαίσιο της άσκησης της επαγγελματικής του δραστηριότητας («ο επαγγελματίας»), διέπεται από το δίκαιο της χώρας όπου ο καταναλωτής έχει τη συνήθη διαμονή του, εφόσον ο επαγγελματίας:

α) ασκεί τις εμπορικές ή επαγγελματικές του δραστηριότητες στη χώρα όπου ο καταναλωτής έχει τη συνήθη διαμονή του· ή

β) με οιοδήποτε μέσο κατευθύνει αυτές τις δραστηριότητές του σε αυτή τη χώρα ή σε διάφορες χώρες μεταξύ των οποίων και η συγκεκριμένη χώρα, και η σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο των εν λόγω δραστηριοτήτων.

2. Παρά την παράγραφο 1, τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να επιλέξουν το εφαρμοστέο δίκαιο σε μια σύμβαση, που πληροί τις απαιτήσεις της παραγράφου 1, σύμφωνα με το άρθρο 3. Η επιλογή αυτή δεν μπορεί, ωστόσο, να έχει ως αποτέλεσμα να στερήσει τον καταναλωτή από την προστασία που του εξασφαλίζουν οι διατάξεις από τις οποίες

δεν μπορεί να γίνει παρέκκλιση με συμφωνία, σύμφωνα με το δίκαιο που θα ήταν εφαρμοστέο βάσει της παραγράφου 1 ελλείψει επιλογής.

[...]

4. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται:

α) στη σύμβαση παροχής υπηρεσιών, όταν οι οφειλόμενες στον καταναλωτή υπηρεσίες πρέπει να παρασχεθούν αποκλειστικά σε χώρα άλλη από εκείνη της συνήθους διαμονής του·

[...]».

- 14 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, ορίζει τα εξής:

«Ρήτρα σύμβασης που δεν απετέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, θεωρείται καταχρηστική όταν παρά την απαίτηση καλής πίστης, δημιουργεί εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών, τα απορρέοντα από τη σύμβαση.»

- 15 Το άρθρο 879 του αυστριακού Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (γενικού αστικού κώδικα, ABGB) ορίζει τα εξής:

«Συμβατική ρήτρα η οποία περιλαμβάνεται σε γενικούς όρους συναλλαγών ή σε συμβάσεις προσχώρησης και δεν καθορίζει μία από τις κύριες υποχρεώσεις των μερών είναι αυτοδικαίως άκυρη εάν θίγει σοβαρά έναν εκ των συμβαλλομένων, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων.»

V. Προδικαστικά ερωτήματα:

- 16 Ο ενάγων ενεργούσε ως καταναλωτής τόσο κατά τη σύναψη της συναλλακτικής σχέσης όσο και κατά την παροχή των επίμαχων εντολών αγοράς χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Ωστόσο, όπως θα επισημανθεί κατωτέρω, οι προϋποθέσεις του άρθρου 6 του κανονισμού Ρώμη Ι δεν πληρούνταν ακόμη κατά τον χρόνο σύναψης της συναλλακτικής σχέσης, δεδομένου ότι κατά την ημερομηνία αυτή η εναγομένη δεν είχε ακόμη ασκήσει ή κατευθύνει δραστηριότητα στην Ιταλία. Από αυτό προκύπτουν κατά το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) τρία ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, η απάντηση επί των οποίων μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικά αποτελέσματα όσον αφορά το εφαρμοστέο δίκαιο.

1. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος:

- 17 1.1. Κατ' αρχάς πρέπει να αποσαφηνιστεί αν η πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού Ρώμη I, η οποία λαμβάνει χώρα κατά τη διάρκεια μιας διαρκούς συναλλακτικής σχέσης που είχε συναφθεί πριν από την πλήρωσή τους οδηγεί στην εφαρμογή των εννόμων συνεπειών της διάταξης αυτής στις μεταγενεστέρως διενεργούμενες συναλλαγές. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, στην υπό κρίση υπόθεση θα είχε εφαρμογή εν πάση περιπτώσει, βάσει της κατά την έναρξη της συναλλακτικής σχέσης γενομένης επιλογής δικαίου, το αυστριακό δίκαιο.
- 18 1.2. Κατά την έναρξη της συναλλακτικής σχέσης τα μέρη επέλεξαν εγκύρωσ το αυστριακό δίκαιο.
- 19 Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 5, σε συνδυασμό με το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού Ρώμη I, το κύρος της επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου έπρεπε να κριθεί βάσει του αυστριακού δικαίου και, επομένως, μεταξύ άλλων, βάσει του άρθρου 879, παράγραφος 3, του ABGB (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, γενικού αστικού κώδικα). Η διάταξη αυτή μεταφέρει στο εθνικό δίκαιο το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ και, ως εκ τούτου, πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με την οδηγία. Ωστόσο, το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ και, επομένως, το άρθρο 879, παράγραφος 3, του ABGB (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, γενικού αστικού κώδικα) δεν αντιτίθενται στο κύρος της επιλογής δικαίου για τους ακόλουθους λόγους:
- 20 Βεβαίως, ρήτρα περιλαμβανόμενη στους γενικούς όρους συναλλαγών ενός επιχειρηματία, η οποία δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγματεύσεως και κατά την οποία εφαρμοστέο στην επίμαχη σύμβαση είναι το δίκαιο του κράτους μέλους της έδρας του επιχειρηματία, είναι καταχρηστική κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ, όταν δημιουργεί στον θιγόμενο καταναλωτή την εσφαλμένη εντύπωση ότι στη σύμβαση έχει εφαρμογή μόνο το δίκαιο του συγκεκριμένου κράτους μέλους, χωρίς να τον πληροφορεί για το γεγονός ότι, με βάση το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού Ρώμη I, ο καταναλωτής έχει επίσης το δικαίωμα να επικαλεστεί την προστασία την οποία του διασφαλίζουν οι αναγκαστικού χαρακτήρα διατάξεις του δικαίου που θα είχε εφαρμογή ελλείψει της εν λόγω ρήτρας (ΔΕΕ, απόφαση της 28ης Ιουλίου 2016, C-191/15, *Verein für Konsumenteninformation*, ECLI:EU:C:2016:612, σκέψη 71), ήτοι οι διατάξεις του δικαίου της χώρας όπου ο καταναλωτής έχει τη συνήθη διαμονή του (ΔΕΕ, απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2021, C-821/21, *Club La Costa κ.λπ.*, ECLI:EU:C:2023:672, σκέψη 72).
- 21 Αυτό προϋποθέτει πάντως ότι εφαρμόζεται το άρθρο 6 του κανονισμού Ρώμη I. Ωστόσο, κατά τον χρόνο επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου στην υπό κρίση υπόθεση τούτο δεν συνέβαινε: Μετά τη μεσολάβηση προσώπου του επαγγελματικού του περιβάλλοντος στη διενέργεια της επαφής, ο ενάγων μετέβη σε υποκατάστημα της εναγομένης στην Αυστρία με σκοπό να συνάψει τη

συναλλακτική σχέση. Στη συνέχεια υπέγραψε μεν στην κατοικία του στην Ιταλία ένα προφίλ πελατών που του είχε διαβιβάσει η εναγομένη και την «αίτηση ανοίγματος» των λογαριασμών όψεως και χαρτοφυλακίου τίτλων. Από κανένα όμως στοιχείο δεν προκύπτει ότι, πέραν της διαβίβασης των εγγράφων αυτών, η εναγομένη άσκησε εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες στην Ιταλία ή τις κατηύθυνε εκεί καθ' οιονδήποτε τρόπο. Μια τέτοια δραστηριότητα που θα επέσυρε την εφαρμογή του άρθρου 6 του κανονισμού Ρώμη I θα υφίστατο μόνον αν από τις περιστάσεις προέκυπτε ότι, πέραν της συγκεκριμένης επίδικης περίπτωσης (ήτοι γενικότερα), η εναγομένη είχε την πρόθεση να συνάψει συμβάσεις με καταναλωτές στη χώρα του ενάγοντος (ΔΕΕ, απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2010 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-585/08 και C-144/09, Pammer και Hotel Alpenhof, ECLI:EU:C:2010:740, σκέψη 92 [σχετικά με το άρθρο 15 του κανονισμού Βρυξέλλες Ι]: πρβλ. επίσης OGH [Oberster Gerichtshof, Ανώτατο Δικαστήριο] 1 Ob 158/09 επ., σημείο 5, σχετικά με το ότι η αποστολή καταλόγων μία μόνο φορά δεν ασκεί επιρροή). Τα πραγματικά περιστατικά δεν παρέχουν το παραμικρό έρεισμα ότι τούτο συνέτρεχε κατά τον χρόνο έναρξης της συναλλακτικής σχέσης.

- 22 Το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) φρονεί ότι, ως εκ τούτου, κατά τον χρόνο έναρξης της συναλλακτικής σχέσης δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού Ρώμη I. Επομένως, η εναγομένη δεν είχε λόγο ή υποχρέωση να αναφέρει στη ρήτρα επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου τη διάταξη αυτή. Δεν φαίνεται επίσης να υπάρχουν άλλοι λόγοι για τους οποίους η εν λόγω ρήτρα θα ήταν καταχρηστική, καθόσον μάλιστα δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού Ρώμη I, στη συναλλακτική σχέση (παροχή τραπεζικών υπηρεσιών) θα τύγχανε εφαρμογής, ακόμη και ελλείψει επιλογής δικαίου, το αυστριακό δίκαιο.
- 23 1.3. Κατά τη σαφή διατύπωσή της, η ρήτρα επιλογής εφαρμοστέου δικαίου εκτείνεται και επί των μελλοντικών συναλλαγών στο πλαίσιο της συναλλακτικής σχέσης. Πάντως, μετά την έναρξη της συναλλακτικής σχέσης, η τράπεζα εκδήλωσε συμπεριφορά που πληροί το πραγματικό του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού Ρώμη I. Πράγματι, με τη συμμετοχή της στην εκδήλωση στην Ιταλία, κατηύθυνε τις δραστηριότητές της προς τη χώρα του καταναλωτή (κατωτέρω υπό [α]) και οι περαιτέρω εντολές του ενάγοντος εμπίπτουν στο πεδίο των εν λόγω δραστηριοτήτων (κατωτέρω υπό [β]).
- 24 (α) Η εναγομένη κατηύθυνε τις δραστηριότητές της (τουλάχιστον) στην Ιταλία.
- 25 Ο όρος «κατεύθυνση» χρησιμοποιείται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού Ρώμη I, κατά τρόπο παρόμοιο με το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001 και πλέον το άρθρο 17, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1215/2012. Κατά την αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού Ρώμη I, η ερμηνεία των διατάξεων του κανονισμού αυτού πρέπει να συνάδει με την ερμηνεία των προαναφερθέντων κανονισμών, ούτως ώστε η νομολογία του Δικαστηρίου επί του εν λόγω κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας μπορεί να ληφθεί υπόψη και στην υπό κρίση υπόθεση.

- 26 Σύμφωνα με τη νομολογία αυτή (ΔΕΕ, απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2010 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-585/08 και C-144/09, *Pammer και Hotel Alpenhof*, ECLI:EU:C:2010:740, σκέψεις 75 επ.), υπάρχει «κατεύθυνση» όταν ο έμπορος έχει εκδηλώσει τη βούλησή του να συνάψει εμπορικές σχέσεις με τους καταναλωτές ενός ή περισσότερων άλλων κρατών μελών, μεταξύ των οποίων καταλέγεται και το κράτος στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής. Επομένως, πριν από την ενδεχόμενη σύναψη της σύμβασης με τον εν λόγω καταναλωτή πρέπει να υπάρχουν ενδείξεις περί του ότι ο έμπορος προετίθετο να συνάψει εμπορικές σχέσεις με καταναλωτές οι οποίοι κατοικούν εντός άλλων κρατών μελών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το κράτος στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής αυτός, υπό την έννοια ότι ο έμπορος προετίθετο να συνάψει σύμβαση με τους καταναλωτές αυτούς.
- 27 Βάσει αυτών, στην υπό κρίση υπόθεση δεν χωρεί αμφιβολία ότι η εναγομένη τράπεζα, με την παρουσίασή της από στέλεχός της σε εκδήλωση στην Ιταλία, «κατηύθυνε» τη δραστηριότητά της στη χώρα του καταναλωτή. Πράγματι, βάσει μιας ρεαλιστικής εκτίμησης η εν λόγω παρουσίαση μπορούσε να αποσκοπεί μόνο στην κατάρτιση νέων ή περαιτέρω συναλλαγών με πελάτες που ήταν παρόντες στην εκδήλωση. Δεδομένου ότι στην εκδήλωση μετείχαν και ιδιώτες επενδυτές και δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι η εναγομένη δεν είχε επίγνωση του γεγονότος αυτού, η εν λόγω «κατεύθυνση» αφορούσε επίσης τη σύναψη συμβάσεων με καταναλωτές.
- 28 (β) Οι περαιτέρω εντολές του ενάγοντος εμπίπτουν επίσης στο πεδίο των εν λόγω δραστηριοτήτων.
- 29 Στο πλαίσιο αυτό δεν απαιτείται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των δραστηριοτήτων που κατευθύνονται στη χώρα του καταναλωτή και της σύναψης της συγκεκριμένης σύμβασης· αρκεί οι δραστηριότητες να αφορούσαν γενικώς τη σύναψη τέτοιων συμβάσεων (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2013, C-218/12, *Emrek*, ECLI:EU:C:2013:666, σκέψη 32 [επί του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Βρυξέλλες I]). Τούτο συνέβαινε [στην υπό κρίση υπόθεση], διότι η απόκτηση χρηματοπιστωτικών προϊόντων είναι μια τυπική τραπεζική συναλλαγή στην κατάρτιση της οποίας απέβλεπε η τράπεζα. Δεδομένου ότι δεν απαιτείται η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των δραστηριοτήτων και της σύμβασης που καταρτίστηκε μεταγενέστερα, από την άποψη του δικαίου της σύγκρουσης νόμων δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι η συναλλακτική σχέση με τον ενάγοντα υφίστατο ήδη και ότι, κατά την εκδήλωση στην Ιταλία, η τράπεζα δεν προέβη στην προώθηση συγκεκριμένων χρηματοπιστωτικών προϊόντων.
- 30 1.4. Η εναγομένη εκδήλωσε επομένως συμπεριφορά η οποία από μόνη της θα έπρεπε να έχει ως συνέπεια την εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού Ρώμη I. Ωστόσο, είναι αμφίβολο αν αυτό ισχύει και στην περίπτωση που οι εντολές παρέχονται στο πλαίσιο μιας διαρκούς συναλλακτικής σχέσης για

την οποία τα μέρη –όπως στην υπό κρίση υπόθεση– είχαν προβεί κατά τη σύναψή της σε έγκυρη επιλογή εφαρμοστέου δικαίου.

- 31 Στην παραδοχή αυτή αντιτίθεται η εμπιστοσύνη της εναγομένης τράπεζας ότι η επιλογή δικαίου που οδηγεί στην εφαρμογή του αυστριακού δικαίου είναι έγκυρη. Βεβαίως, θα μπορούσαν να υπάρξουν αμφιβολίες ως προς το αν η εμπιστοσύνη αυτή είναι άξια προστασίας στην περίπτωση κατά την οποία, μετά την κατάρτιση της συμφωνίας αυτής, η τράπεζα εισέρχεται –όπως στην υπό κρίση υπόθεση– στην αγορά της χώρας του καταναλωτή και επομένως πρέπει να αναμένει, τουλάχιστον όσον αφορά νέες συμβάσεις, ότι εφαρμογή θα έχει το δίκαιο της χώρας αυτής. Ωστόσο, στην υπό κρίση υπόθεση θα μπορούσε να είναι σημαντικό το ότι η τράπεζα είχε υποχρέωση να εκτελέσει τις εντολές: Σύμφωνα με τους όρους συναλλαγών [η τράπεζα] όφειλε μεν να εκτελέσει τις εντολές (εφόσον συνέτρεχαν οι λοιπές προϋποθέσεις) μόνο αν ο πελάτης είχε προβεί σε σχετική συμφωνία μαζί της (γενικό μέρος των όρων, I. B. 1. Z 2 παράγραφος 2). Ο ενάγων συνήψε όμως με την εναγομένη τέτοια συμφωνία για την παροχή εντολών μέσω τηλεπικοινωνιών στις 26. 9. 2013. Το γεγονός ότι επρόκειτο για υποχρέωση συνηγορεί μάλλον υπέρ της προστασίας της εμπιστοσύνης της τράπεζας ότι η επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου είναι (χωρίς περιορισμούς) έγκυρη.
- 32 Παρόμοιο συμπέρασμα θα μπορούσε ενδεχομένως να συναχθεί και από την επί του άρθρου 28 του κανονισμού Ρώμη I εκδοθείσα απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2016, C-135/15, *Νικηφορίδης*, ECLI:EU:C:2016:774: Στην απόφαση αυτή το ΔΕΕ έκρινε ότι η θέση του κανονισμού Ρώμη I σε ισχύ οδηγεί τότε μόνο στην εφαρμογή του σε σύμβαση που είχε καταρτιστεί προηγουμένως, όταν αυτή τροποποιείται σε τέτοια έκταση, ώστε να πρόκειται για νέα σύμβαση. Η εκτίμηση αυτή θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στην περίπτωση κατά την οποία –όπως στην υπό κρίση υπόθεση– οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 6 του κανονισμού Ρώμη I πληρούνται μετά τη σύναψη της σύμβασης. Ωστόσο, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στην υπό κρίση υπόθεση δεν πρόκειται για διαρκή έννομη σχέση υπό τη στενή έννοια του όρου (επί παραδείγματι σύμβαση εργασίας όπως στην απόφαση *Νικηφορίδης*), αλλά για συμβατικά ρυθμισμένη συναλλακτική σχέση, στο πλαίσιο της οποίας παρέχονται και εκτελούνται μεμονωμένες αυτοτελείς εντολές.
- 33 1.5. Ως εκ των ανωτέρω το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν οι έννομες συνέπειες μιας εντολής αγοράς χρηματοπιστωτικού προϊόντος που δίδει καταναλωτής σε τράπεζα στο πλαίσιο διαρκούς συναλλακτικής σχέσης και την οποία εκτελεί η τράπεζα πρέπει να εκτιμώνται σύμφωνα με το δίκαιο που καθορίζεται δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού Ρώμη I, όταν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης αυτής δεν πληρούνταν κατά την έναρξη της συναλλακτικής σχέσης και οι συμβαλλόμενοι είχαν προβεί κατά το χρονικό αυτό σημείο, βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού Ρώμη I, σε (συνολική) επιλογή εφαρμοστέου δικαίου.

2. Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος:

- 34 2.1. Εφόσον το άρθρο 6 του κανονισμού Ρώμη I τυγχάνει εφαρμογής, ανακύπτει το περαιτέρω ερώτημα εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις της εξαιρέσης που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 4, στοιχείο α', του κανονισμού Ρώμη I. Σύμφωνα με αυτό, οι παράγραφοι 1 και 2 του εν λόγω κανονισμού δεν εφαρμόζονται «στη σύμβαση παροχής υπηρεσιών, όταν οι οφειλόμενες στον καταναλωτή υπηρεσίες πρέπει να παρασχεθούν αποκλειστικά σε χώρα άλλη από εκείνη της συνήθους διαμονής του». Η σύμβαση αγοράς κινητών αξιών για λογαριασμό του πελάτη αποτελεί σύμβαση παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 4, στοιχείο α', του κανονισμού Ρώμη I.
- 35 2.2. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αποφανθεί σχετικά με τη διάταξη αυτή στην απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2019, C-272/18, *Verein für Konsumenteninformation*, ECLI:EU:C:2019:827.
- 36 Στην υπόθεση αυτή, το εριζόμενο ζήτημα αφορούσε την απόκτηση ετερόρρυθμων συμμετοχών μέσω εταιρίας εγκατεστημένης στην αλλοδαπή η οποία ενεργούσε ως καταπιστευτική διαχειρίστρια. Οι καταναλωτές κατέβαλλαν τα προς επένδυση ποσά σε καταπιστευτικό λογαριασμό στη χώρα του καταναλωτή, η εταιρία εκπλήρωνε τις υποχρεώσεις ενημέρωσης που απέρρεαν από την καταπιστευτική σύμβαση αποστέλλοντας εκθέσεις [ομοίως] στη χώρα του καταναλωτή και οι πληρωμές μερισμάτων πραγματοποιούνταν με μεταφορά σε λογαριασμούς [επίσης] στη χώρα του καταναλωτή. Περαιτέρω, η εταιρία διέθετε διαδικτυακό τόπο για τους Αυστριακούς καταναλωτές, στον οποίο αυτοί μπορούσαν να λάβουν πληροφορίες και να ασκήσουν το δικαίωμά τους ψήφου.
- 37 Κατά το ΔΕΕ έπρεπε να εξακριβωθεί αν από την ίδια τη «φύση» των υπηρεσιών που συμφωνήθηκαν συνάγεται ότι αυτές δύνανται να παρασχεθούν, στο σύνολό τους, αποκλειστικώς και μόνον εκτός του κράτους της συνήθους διαμονής του καταναλωτή (σκέψη 51). Εφόσον ο τόπος της υλικής εκπλήρωσης της παροχής βρίσκεται σε χώρα διαφορετική από εκείνη στην οποία ο καταναλωτής «επωφελείται αυτής», πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι υπηρεσίες παρέχονται «αποκλειστικώς» εκτός του κράτους μέλους της συνήθους διαμονής του καταναλωτή μόνο στην περίπτωση που ο καταναλωτής δεν έχει καμία απολύτως δυνατότητα να επωφεληθεί των εν λόγω υπηρεσιών στη χώρα της συνήθους διαμονής του και πρέπει, προς τον σκοπό αυτό, να μεταβεί στην αλλοδαπή (σκέψη 52). Τούτο δεν συνέβαινε στην κριθείσα υπόθεση (σκέψη 53).
- 38 2.3. Στην υπό κρίση υπόθεση, το γεγονός ότι ο ενάγων μπορούσε να παρέχει τις εντολές του για αγορά από την Ιταλία μέσω επικοινωνίας από απόσταση (τηλέφωνο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο) αντιτίθεται στην παραδοχή ότι η υπηρεσία παρεχόταν «αποκλειστικώς» στην Αυστρία. Περαιτέρω, στη διάθεση του ενάγοντος βρισκόταν, και στην αγγλική γλώσσα, η ιστοσελίδα της εναγομένης, στην οποία αυτός σύμφωνα με τους κατά τούτο μη αμφισβητηθέντες ισχυρισμούς του μπορούσε να λάβει γνώση των λογαριασμών του· πέραν αυτού πρέπει να γίνει

δεκτό ότι η Τράπεζα απέστειλε στον ενάγοντα και πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των εντολών του.

- 39 Εν τούτοις, από αυτά δεν έπεται κατ' ανάγκη ότι η απόφαση C-272/18 μπορεί να μεταφερθεί στην υπό κρίση υπόθεση. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή, έπρεπε να εκτιμηθεί μια καταπιστευτική σύμβαση, στο πλαίσιο της οποίας δεν υπήρχε αμφιβολία ότι ο καταναλωτής επωφελείτο των υπηρεσιών που όφειλε να παρέχει ο εναγόμενος καταπιστευτικός διαχειριστής στο κράτος της συνήθους διαμονής του (καταβολή των προς επένδυση ποσών σε λογαριασμό στο κράτος αυτό, παροχή δυνατότητας συμμετοχής στη διαμόρφωση της βούλησης των εταιριών μέσω ιστότοπου σχεδιασμένου για το αυτό κράτος, μεταφορά προσόδων των επενδύσεων [ομοίως] στο κράτος αυτό). Αντιθέτως, στην υπό κρίση υπόθεση, κατ' ουσίαν ανοίχθηκαν (μόνο) ένας τραπεζικός λογαριασμός και ένας λογαριασμός χαρτοφυλακίου στο κράτος της τράπεζας και τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που απέκτησε η τράπεζα για λογαριασμό του πελάτη πιστώθηκαν σε αυτούς. Θα μπορούσαν, επομένως, να εγερθούν αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσον ο ενάγων «επωφελήθηκε» πράγματι από τις υπηρεσίες αυτές στο δικό του κράτος –δηλαδή στην Ιταλία (C-272/18, σκέψη 52). Συναφώς, η δυνατότητα παροχής εντολών από απόσταση και η αποστολή πληροφοριών θα μπορούσαν να θεωρηθούν απλώς δευτερεύοντα στοιχεία τα οποία δεν εμποδίζουν την εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 4, στοιχείο α', του κανονισμού Ρώμη I.
- 40 2.4. Το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) φρονεί ότι η υπό κρίση υπόθεση ενδείκνυται να αντιμετωπιστεί κατά τον ίδιο τρόπο όπως η περίπτωση επί της οποίας αποφάνθηκε το Δικαστήριο στην υπόθεση C-272/18. Ωστόσο, δεν αποκλείεται και η αντίθετη άποψη. Για τον λόγο αυτό ζητεί εκ νέου από το Δικαστήριο να προβεί σε ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 4, στοιχείο α', του κανονισμού Ρώμη I. Αν από την ερμηνεία αυτή ήθελε προκύψει ότι η εν λόγω διάταξη τυγχάνει εφαρμογής, η υπόθεση θα έπρεπε να κριθεί αποκλειστικά βάσει του αυστριακού δικαίου.

3. Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος:

- 41 3.1. Αντιθέτως, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο και αρνητικής απάντησης στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, εφαρμόζεται το άρθρο 6 του κανονισμού Ρώμη I. Κατά την παράγραφο 1 της διάταξης αυτής, τούτο συνεπάγεται, κατ' αρχήν, την εφαρμογή του δικαίου της χώρας όπου ο καταναλωτής έχει τη συνήθη διαμονή του, ήτοι, στην υπό κρίση υπόθεση, του ιταλικού δικαίου. Βεβαίως, είναι δυνατή η επιλογή δικαίου. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού Ρώμη I, αυτή δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να στερήσει τον καταναλωτή από την προστασία που του παρέχουν οι αναγκαστικού χαρακτήρα διατάξεις του δικαίου του κράτους διαμονής του.
- 42 3.2. Βάσει των ανωτέρω ανακύπτει στην υπό κρίση υπόθεση το ερώτημα, αν η επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου στην οποία προέβησαν τα συμβαλλόμενα μέρη

πρέπει να εξακολουθήσει να εφαρμόζεται, μολονότι δεν αναφέρθηκε –κατά την έννοια της απόφασης της 28ης Ιουλίου 2016, C-191/15, *Verein für Konsumenteninformation*, ECLI:EU:C:2016:612– στις έννομες συνέπειες του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού Ρώμη I (ανωτέρω V.1.2.). Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι, μολονότι η επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου αρχικά δεν βαρυνόταν με πλημμέλειες, πρέπει πλέον να θεωρηθεί καταχρηστική βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ. Στην περίπτωση αυτή θα έπρεπε, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού Ρώμη I, να εφαρμοστεί συνολικά το ιταλικό δίκαιο. Αντιθέτως, εφόσον θεωρηθεί ότι δεν συντρέχει περίπτωση καταχρηστικότητας, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού Ρώμη I εφαρμοστέο θα ήταν λόγω της επιλογής δικαίου το αυστριακό δίκαιο, οπότε όμως θα υπερίσχυαν οι ευνοϊκότερες διατάξεις του ιταλικού δικαίου.

- 43 3.3. Για τον λόγο αυτό υποβάλλεται στο Δικαστήριο επίσης το προδικαστικό ερώτημα, αν η επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου, η οποία πραγματοποιήθηκε πριν από τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 6 του κανονισμού Ρώμη I, πρέπει μετά την πλήρωση των εν λόγω προϋποθέσεων να θεωρηθεί καταχρηστική κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές [παραλειπόμενα], αν σε αυτή δεν υπήρξε αναφορά στις έννομες συνέπειες του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού Ρώμη I.

VI. Δικονομικά ζητήματα:

44 [παραλειπόμενα]

45 [παραλειπόμενα]

Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο)

Βιέννη, 8 Απριλίου 2024

[παραλειπόμενα]